

Előfizetési díj:	
Egész évre	12 frt.
Félévre	6 „
Negyedévre	3 „
Egy hóra	1 „
Megjelenik minden nap, az ünnepek követő napok kivételével.	

KELET

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Hirdetési díjak:	
Négyzetes hasábozott garmond sorára 6 kr.	
Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr.	
Nagyobb és gyakori hirdetéseknek külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.	
Hirdetéseket felvesznek:	
Bécsben: Oppellik Alajos (Wollzeile 24)	
Hansenstein és Vogler (Neumarkt 11.)	
Pesten: Lang Leopold (Erzsebet-tér 9 sz.)	
Nyitási cikkek	
garmond sora után 20 kr. fizetendő.	

Szerkesztői szállítás:

Belső-farkasutca 76. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények címzendők.

Az értékesb cikkek díjaztatnak.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hova az előfizetések s hirdetések külföldön.

„KELET”

politikai és közgazdasági napilap
második évfolyamára

kérjük az előfizetési pénzek mielőbbi befizetését, legzélszerűbben postai utalványlapokkal.

A lap szellemi része felől kezeskedik a szerkesztőség buzgalma és a munkatársak bőv sorozatának szakavatottsága.

A lap kiállítása körül alólított kiadó-hivatal minden kitelhetőt elkövet, hogy a t. előfizetők méltó igényei kielégítenek.

Az előfizetési árak a régiék:

Egész évre 12 frt. Negyedévre 3 frt.
Félévre 6 frt. Egy hóra 1 frt.

Egyes szám ára 5 kr.

8 előfizető után tiszteletpéldánnyal szolgálunk t. gyűjtőinknek.

Végül figyelmeztetjük t. előfizetőinket a különös kedvezményre, melyben, olcsó könyvek megszerzése által, a „Kelet” előfizetői részesülnek.

A „Kelet” kiadóhivatala.

Pest, 1872 febr. 13.

(A.) A galicziai kérdés ismét előtérbe lépett. A bécsi reichsrath alkotmánybizottságának albizottsága legközelebb elvégezte tevékenységét s annak gyümölcseit hosszabb jelentés alakjában nyilvánosságra hozta. A bizottság javaslata kétségkívül nevezetesen haladást jelez, főleg ha tekintetbe vesszük, hogy szemem szedett centralisták tollából került ki. Ezen férfiak eddig minden áron a központi hatalom tulságos kiterjesztése mellett harcoltak, az önkormányzati élet szükségletei iránt érzékkel nem viseltettek s ha ma eddigi politikájoknak bucsut mondanak, ugy bizonyára méltányolnunk kell azon önmegtagadást, melybe ez elhatározásuk került.

„KELET” TÁRCZÁJA.

Gyulai Pál emlékbeszéde néhai b. Eötvös József fölött, a Kisfaludy-társaság idei közgyűlésén.

Egy éve mult, hogy báró Eötvös József meghalt és ravatalát a gyászba borult nemzet vette körül. A közfájdalomban, a nemzeti gyászban élénk részt vett a Kisfaludy-társaság is, melynek az elhunyt egyik disze és sokáig elnöke volt. S most egy év múlva. midőn társaságunk nagy halottja emlékét megújítja, újra fájdalomba merülve azt sirassuk-e, mit halálával veszítettünk; vagy az enyhület nyugalomával emlékezve arról elmélkedjünk, mit nyert ez oly gazdag élettel a nemzet?

A kit tiszteltünk, szeretettünk, nem halhat meg reánk nézve egészen. A halál soha sem győzedelmeskedhetik a szellemen. Kedveseink sirja csak földi maradványukat zárja magában, égi részök áldása velünk marad s kik barátok helyett egy nemzetnek áldozták életüket, a hősök, államférfiak, írók és művészek hatása a nemzeti fejlődés részévé válik, mint új eszmék és tettek eleme. A halottak szellemei az élők fölött lebegve velők és éretteők

Az albizottság több fontos ügyet ajánl, mely a lengyel országgyűlés jogi hatáskörének kiterjesztése végett ez országgyűlés autonóm tevékenységéhez volna utasítandó. Az ügyek, melyekről eddig a bécsi központi törvényhozás intézkedett, ezek: a kereskedelmi és iparkamrák berendezése, a jegybankok és takarékpénztárak kivételével a hitel- és biztosító egyletek, az állami alaptörvények keretén belől az új népiskolák, gymnasiumok és egyetemek egész oktatásügyére, a tolonczotatásra, a gyámság, gondnokságra és részben a békebírákra, a rendőri kihágásokra, az ország első és másodfoku közigazgatásainak szervezésére vonatkozó törvényhozás. Mindezen ügyekben ezután némi korlátozás mellett maga az ország fogna határozni.

A bizottság munkálata továbbá azt ajánlja, miszerint ezen új államjogi alakulás folytán az osztrák alaptörvények oda módosíttassanak, hogy Galiczia érdekeinek megóvása végett a cabinetben mindenkor lengyel miniszter is legyen s a bécsi legfőbb törvényszéknél külön galicziai szenatus állíttassék föl. A pénzügyi viszonyra nézve az albizottság azt javasolja, hogy Ausztria évenként oly összeggel járuljon Galiczia közoktatási és administralionalis költségeihez, minővel ezekre 1871-ben járult. Jövőre ez összeg minden öt évben újból fog megállapíttatni.

Végül a bizottság bizonyos átmeneti intézkedéseket ajánl. Ide tartoznak, hogy a reichsrathbeli lengyel képviselők a Galicziára nem vonatkozó ügyek tárgyalásában részt ne vegyenek: hogy a fentebbi engedmények csak akkor lépjenek életbe, ha azokat a galicziai országgyűlés inarticulálta; végül, hogy Galicziának a reichsrathban való képviseltetési módjának ügye a választási reformig függőben hagyassék.

A németek ezen ajánlatai némileg elmaradnak ugyan a galicziai országgyűlés ismert resolútiója megett, de mégis nagy haladást jeleznek és pedig főképen azt,

küzdenek az öröklét végtelenében. Emlékeket nem a hideg márvány vagy ércszobor őrizi, hanem a szív élet melege. Bármily nagy a veszteség, egyesre vagy nemzetre nézve, bár gyakran megsajduljon a hegedni kezdő seb, az emlékezet nem csak a bánat forrása, hanem a lelkesedés is.

Kedveseink sirjánál nem csak azt érezzük, hogy elvesztettük őket, hanem azt is, hogy birtuk, nemcsak azt, hogy gyászolunk, hanem azt is, hogy boldogok valánk. A méla öröm és hála, mely ekkor eltölti szívünket, éppen ugy enyhít, mint főlemel. S ha elhunyt nagyjaink emlékének áldozunk, a veszteség érzete észrevétlen amaz eszmék kultusává olvad, melynek az elhunyt bajnoka volt, s a bánat felhőit mintegy megaranyozza a nemzeti dicsőség fénye. A hála és lelkesedés órája ez is, mely szintén enyhít és főlemel, s e szószerke lépve, érzem, hatása alatt állok. Épen azért engedjék önök, hogy elfordulva Eötvös sirjától, nyugodtan tekinthessek pályájára, a veszteség nagysága helyett eszméi diadaláról szóljak s bánatunkat, hogy meghalt, szerencsénkkel enyhítem, hogy élt, éretteünk és dicső segítségünk élt. Vajha erőm gyengeségét pótolhatná lelkesedésem, és szópoki járatlanságomat feledhetné szívem őszinte kegyelete.

Eötvös az átalakuló Magyarország egyik legki valóbb képviselője mint ember, államférfi és költő egyaránt. Husz éves korától haláláig szolgálta hazáját, küzdött eszméiért

mert a lengyel kiegyezést nem kötök, mint a válaszfelirat, a választási reform kérdéséhez, melylyel az semmi összefüggésben nem áll. Midőn a lengyelek megnyerék az egész közoktatás feletti törvényhozást, oly eszközt kapnak kezeikbe, mely számukra nyelvük és nemzetiségük sértetlen megóvása iránt teljes kezességet nyújt. A mi őket az ajánlat elfogadásától visszariasztja, az az albizottsági munkát ama pontja, mely az új törvény érvényét a lengyel országgyűlés által eszközözendő beczikkelyeztetéstől teszi függővé. A lengyel országgyűlésen a lengyelek nem rendelkeznek kétharmadnyi többséggel, mely az inarticulatiohoz szükséges. E pont azonban nehezen fogja a kiegyezést megakadályozni. Ha a lengyelek a karják, vagy a németeket fogják rábirhatni, hogy a követelésektől elálljanak, vagy pedig a lengyel ruthéneket fogják az új egyezés számára megnyerhetni. Igen óhajtható, hogy a lengyel kibékülés minél előbb megvalósuljon s így a nemzetiségi küzdelemnek legalább egy része letűnjék a napi politika színpadáról, melyen évek óta oly szomorú szerepet játszik.

— Lónyay Menyhért gróf és Kerpápoly K. pénzügyminiszter bécsi utazásáról több pesti lap a következő egyértelmű közlést hozza: A bécsi utazást sokféle államügyek tették szükségessé. Ő fellege megérkezvén osztrák székvárosába, a min. elnököt másnap azonnal 1 1/2 órai kihallgatáson fogadta, melyen Lónyay gr. több törvényjavaslatot terjesztett elő, némi törvényeket szentesítés alá bocsátott és a horvát kérdésben teendő lépések iránt a legf. helybenhagyást kieszközölte. — A horvátországi kormányzatban — mint értesülünk, legközelebb is már igen lényeges változások fognak beállni, melyek legfontosabb részletei közé tartozik Bedekovics K. lemondásának elfogadása, ki érdemeinek elismerésül a vaskorona-rend kitüntetését nyerte. Suhaj szintén vissza-

épén oly önzéstelenül, mint lelkesülten, s nem kevesebb sikerrel, mint kitartással. Az újabb magyar irodalmi és politikai fejlődés legfőbb mozzanatait eszméi jelölik s mint magán ember a modern magyar társadalomnak mintegy eszményi kifejezője. Érdemei és erényei nem szorulnak tulságra, hogy feltűnjenek. Bizonyára inkább a gondolat embere mint a tetté. Átalakulásunk legnagyobb tényeit nem ő hajtotta végre, de eszméjöknek ő volt fő kezdeményezője, philosophja és költője. E tekintetben senki sem mérközhetik vele. A közelebbi harmincz év alatt a magyar politikai eszmék fejlődésére ő hatott legtöbbet. Aggódott, elmélkedett, bonczolt, remélt, lelkesült és lelkesített. Nem pártokat vezérelt, hanem eszméket kezdeményezett, nem annyira intézményeket teremtett, mint utjokat egyengette. Politikai művei, szónoklatai inkább a jövőre hatottak, mint a jelenre. Sokkal magasabb szempontból fogta föl és rendszeresebben tárgyalta a kor kérdéseit, mintsem elég gyakorlati és népszerű lehetett volna. A tett emberei olykor mosolyogtak rajta, de észrevétlen is hatása alatt állottak. Hazája sorsa éppen ugy szívén fektött, mint az európai emberisége, melytől azt nem tudta elválasztani. Mint keleten a nyugoti polgárosodás bajnokáért lelkesült nemzetért, s a polgárosodás szenvedésén, aggodalmán, reményén, eszméi senkiben sem találtak nálunk mélyebb és elragadóbb tolmácsolóra, mint benne. Magasra törekvő és aggodó haza-

vonul eddig elfoglalt állomásáról s fölcseréli azt a septemvirséggel. Vakanovic pénzügyi igazgató belügyi osztályfőnökké nevezetik ki és az 1869. II. t. cz. 10. §-a értelmében mint báni helyettes fogja a betöltetlenül maradó báni tisztnek ügyeit ellátni, míg a távozása által megürült pénzügyi igazgatóságot Bartolovics 1-ső pénzügyi tanácsos veszi át. A min. elnök Bécsben — a legf. beleegyezés kinyeréséért — a szerb-ügyek iránt tartott előleges értekezletről is jelentést tön. Továbbá a bécsi tartózkodás alatt a bankügy is szóba került s minisztereink egyfelől a nemzeti bankkal, másfelől az osztrák pénzügyminiszterrel érintkezésbe tévén magukat, az értekezletek a helyzet minden oldalról való fölismerésére vezettek.]

Bukuresti szemle.

A bukuresti országgyűlésen e hó 6-án oly érdekes jelenet fordult elő, melyet sietek egész terjedelmében önnek közölni.

Jonescu — moldvai képviselő — a következő interpellatiót intézi a miniszterelnökhöz: „Kezében alkotmányunkkal, hogyan képes ön, amugy röviden, hazánkból bármely idegent is kiutasítani?” M.-elnök. „Azt kérdem Jonescu urtól, hogy, ha Páris communejának igaztói hazánkba jönének, ő kezében alkotmányunkkal, nem tartaná-e kötelemnek ezektől a hazát megvédeni?”

A m.-elnök előtt ismereteseek ezek az emissariások és mig m.-elnök lesz, nem fogja túrni, hogy ezek az országot nyugtalanítsák. „Ha nem tetszem, tehát buktassatok meg!” Jonescu bámulja a m.-elnököt, ki őt tenné, ha lehetne, a párisi communéért felelőssé. Heveskedésére megjegyzi, hogy az nem illik komoly államférfihoz.

Mi hozta a m.-elnököt oly indulatba, hogy miniszteri kérdést csináljon ebből és így kiáltson fel: „Buktassatok meg!” Persze hogy meg is tesszük, mihielyt tehettük. Ő is járt külföldön, pl. Belgiumban, de az ottani kormány nem utasította ki, mert tiszteli az alkotmányt. Üzessenek ki a haza viperái, de nem az idegenek, kik Románia szabadságában árnyékokat keresnek, mint becsületes emberek, nem pedig vagabondok. S még a vagabondokat is a törvény elébe kellene előbb idézni. Maga Japureanu egykor védni birta a vagabond zsidókat

sisága mintegy világpolgárrá avatta, tehetsége és tannlmánya pedig Európa kitünőbb politikai írói közé emelték, mint a magyar politikai irodalomnak majdnem egyetlen képviselőjét külföldön.

(Folyt. köv.)

Farsangi dolgok Berlinből.

Berlin, 1872 febr. 10.

I.

A mult évi bál-idény néma csöndjét ez évben a vigalmak szünni nem akaró zaja váltotta fel. Akkor a báltermek csukva maradtak, mert a fiatalság nagy része idegen földön járta a „franciát”, dörgő bomba-zene mellett, az itthoniak pedig vagy gyászolták már, az el-esett vagy megsebesített fédes atyát, testvért, kedvest, vagy pedig ezeknek kates bizonytalan jövője lehangolva tartotta kedélyeiket s így a farsang szomoróbban tölt el a bójtnél.

Hanem ez régen történt: több mint 365 nap telt el azóta s ez idő alatt a gyútús fegyver és sok ezer kialudt élet elég örvendetes eredményeket vitytak ki a végre, hogy a német császári főváros most különböző soiréek, táncmulatságok, egyesületi ünnepélyek, jelmezbálok özőnében uszszék.

Van ám dolga a saison emberének! Alig képes magát kipihenni és — a frakkból kibujni. Olyan ő, mint egy lejárt óra, melyet

Kelt Deesen 1872-ik év február hava 12 kén.

Roth Pál.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, febr. 15-én.

— **O Felségetirol** időzése alkalmával a szegények közt leendő kiosztás végett 4500 frtot adományozott.

— A **harmadik georgikai felolvasás** szombaton lesz, a szokott helyiségben. Ez alkalommal Gamauf Vilmos, a gazd. egyet. derék titkára tart előadást, az „elméleti és gyakorlati, korunk állattenyésztésében.” Fölhívjuk olvasóink figyelmét e jó alkalomra.

— **Piaczi nagytemplomunk** környezetének megtisztításából már csak lesz valami. Tegnap indult el legtekintélyesebb városi polgármesterünk öttagú bizottsága Fogarassy püspök 6 exczához, beleegyezése kinyerésére az általunk is említett vásár számára, melynek következtében a gyönyörű templomot eladó házak rendre-rendre lerontatnának. Reméljük, a nm. püspök ur megerősíti az egyház határozatát s így a bizottság nem fog ott hiában fáradni.

— A **szabadság istennője** meghalt. Közeli húnny el Páris legkövérebb asszonya, ki nem kevesebb, mint 514 fontot nyomott. (?) Tíz év óta üzletboltját csak akkor hagyta el, midőn ezt hálószerzőjével fölcserélte. E nő egykor sugar termető és oly szép alak volt, hogy 1848-ban a szabadság istennőjét ábrázolta. Sic transit gloria mundi.

— **Vastagh György** két szép képe a legutóbbi bécsi műkiállításán általános figyelmet keltett és méltó elismerésben részesült. Művész hazánk fia képeit mult nyáron Keresztési kirakatában szemléltük s így tárgyaik még nem mosdódtak el egészen emlékeztetünkől. A kedves képek egyike: Román szerelmi vallo-más, másika: Román cigány leányt ábrázol. A bécsi lapok nem győznek eléggé betelni Vastagh képeinek dicséretével, egyikök azonban szintén látna benne egy kis vastag realismust.

— **Lónay gróf** miniszterelnök legutóbbi bécsi időzése alatt több törvényjavaslatot terjesztett a felsőház elé, némely törvényeket szentesítés alá bocsátott, a horvát kérdésben pedig a teendő lépések iránt a legfelsőbb helybenhangyást kieszközlő, s egyúttal a szerb ügyek iránt tartott előleges értekezletről is a legfelsőbb beleegyezés kinyeréséért jelentést tön.

— **„Pesti Bank”** czim alatt hírszerint a bécsi váltó bank öt millió részvénytökével új bankot alapít, melyből egyelőre csak két millió fiztetetik be.

— **Nyilatkozat.** „Székelyföld” czimú munkának jelen év január végére ígért VI. kötete csak is ez év végére készülhet el amiatt, hogy abban levő nagyszámú eredeti képeket a lehető szépen óhajtván kiállítani, azok metszésével a külföldön volt Morelli Gusztáv hazakeresztése vártam; a midőn ezen — a munkát csak érdekesebbé tevő — késedelemért t. előfizetőim szives elnézését esdem, egyszersmind bátor vagyok tudatni, hogy Tettei Nándor és társa váci utcazi könyvkereskedése Pesten előfizetéseket egészen aug. végéig elfogad bérmentve küldendő dísz példányra 3 frt 60 kr. lüztött példányra 2 frt 50j kral. Orbán Balázs s.

— **Balogh Ferencz**, hittanszéki tanár Debreczenben előfizetési felhívást intéz „A magyar protestans egyház történetének részletei” czimú könyvre. E mű a prot. vallás 300 éves múltját, neveit, tetteit és emlékeit világítja meg a legnagyobb üdöztetés közepett szereplő buzgó lelkesek, tanfériak, hölgyek, fejedelmek, egyházak, városok és tanodák, melyek szövegtök hordozói valának az evangéliumi világosságnak és lelkiismereti szabadságnak. A mű tiz sűrűn nyomtatott iven folyó év június végén fog megjelenni. Előfizetési ár 1 forint, mely szerzőhöz (Debreczen, kismester utca 1172. sz. a.) küldendő.

— A **Csillagdát** Pesten az egyetemi növénykertben szándékoznak felállítani.

— **Uj lap.** Temesvárt a jövő hó elején „Dél-Magyarország” Czimű magyar lap fog megindulni Kakulyai Gyula szerkesztése mellett.

A „M. P.” különben benne van a lezkeadásban. Hiában megkezdődött a bójt! Szemünkre lobbantja, hogy miért nem töltjük be erkölcsi kötelességünket s a bái szépségek (egyetlenegyszer) között névsora helyett miért nem adunk inkább bölcs tanácsokat a fényűzés kártékony volta felől? A fényűzésnek mi egyénileg, nem vagyunk barátai; de egy részt mindenkinek saját belátására szeretjük bizni annak megítélését, hogy hol kezdődik ránézve a fényűzés; más részt pedig ösmerjük a fényűzés nemzetgazdasági jelentőségét is. Egyébaránt nincs az a drága „illusio”, meg „infallible” kelme, mely nagyobb károkat okozna, mint azok az illúziók és egyedül idevezítő tévtanok, melyekkel a „Magyar Polgár” oly nagy

kacéran kápráztatja olvasói szeméit. A frázisgyártás önknek, igaz nem kerül költségükbe, de annál keserveesebben adja meg árát a jámbor hívők serege. Ezen a téren kérünk egy kis jó példát a takarékoságban!

— **Csiki Mártonné**, Kovács Fáni, M. Váshely egyik derék polgárának neje, e hó 10-dikén, hosszas szenvedés teljes betegség után jobb létre szenderült. Nyugodjék csöndesen.

— A **bécsi világiállitás** tizenegyedik osztálya (iarmuzeum egyházi, művészeti, nemzeti házi ipartárgyaa stb.) gr. Zichy Edmundo választja elnökévé.

— **Serranó tábornagy** azt tanácsolta az ifju spanyol királynak, hogy a republikánusok és internationalisták által felbolygatott országot ostromállapotba helyezze.

— **Színházunk** intendánsa tulajdonképi működését még meg sem kezdette s már is van mit hallania a lapoktól. Mi azért szó-laltunk föl, hogy miért nem szerződötté Kas-sait; a M. P. pedig egész hosszú litániát közöl a vádakból, hogy miért nem szorgoskodik jobban a szerződésekkkel. A sajtó ilyenmű ügyekben talán megelégedhetné a bevégzett tények bírálatával, mert azt talán még a jól értesült M. P. sem tudja, hogy az intendáns eddig mily lépéseket tön a jövő évi társulat összealkotása iránt. Azt a magas szemöldű itéletét sem oszthatjuk a t. műbíró urnak, mely-lyel oly fitymálólág szól mostani társulatunk-ról. Mi örülni fogunk, ha mindig a mostani hoz hasonló drámai társulat előadásait nézhet-jük, — mert az a 15000 forint nem a Dárius kincse s az intendáns ur, szerintünk, igen jól teszi, ha óvakodik, nehogy mindjárt az első évet deficitel kezdje.

— **Párbaj.** Gambetta és Bazaine mar-sall — párisi távirat szerint — karddal meg-verekedvén, Bazaine könnyű sebet kapott. Most tehát minden rendben van. A francia lobogón ejtett szenyfoltot Bazaine vére lemosta.

— A **királyi** udvartartáshoz tartozó csendőrség e hó 13-án Bécsből Budára érkezett.

A **Zene-Conservatorium** 1872 február 18-án vasárnap d. u. 4 órakor a Redoutte-ban tartandó 1872-ik évi idényről elmaradt. 4-ik rendes hangversenyének műsorozata: 1.) Nyitány nagy zenekarra, Mendelssohn B. nyár éji-álom” czimű zeneművéből. 2.) Férfi-né-gyes „Mozart varázs-sip” czimű dalművéből. — 3.) Vadász-kar „Schumanntól férfiené-gyes zenekar kísérettel előadja a Hilaria dailegylet 4.) Symphonia (D. dur. Nro II.) „Beethoven-tól a) Allegro b) Andante, c) Scherzo. d) Finale, nagy zenekarra. „Ezen hangversenyre, melyen csak Zene-Conservatoriumi tagok vehetnek részt, a mult évi részvényjegyek ez. uttal még érvé-nyesek; kik a Zene-Conservatorium tagjai so-rába kívánjanak lépni — sziveskedjenek „pénztár-nok Demjén László urnál (piaczsori könyve-kereskedésben) a hangverseny napján d. e. 10 óráig a jelzett helyen, délután pedig 3 órától a Redoutteban jelentkezni — ki is személyen-ként 2 frt, és családonként 5 frt. évi részvény-díj befizetése mellett szolgáltatja ki a részvény jegyeket. —

— **Rudolf korona-herceg** vörös himlő-be esett. A kóranagyot valószínűleg Pestre már magával hozá, mert megérkezésekor gyön-ge lázai voltak. A betegség azonban nem ve-szedelmes. A király asszony hír szerint már legközelebb megérkezik a megbetegült korona-herceg ápolására.

— A **francia hadisarcra** nem csak francia földön foly nagy lelkesedéssel az ada-kozás. Mr. Holden, gazdag angol birtokos, ki csak most bukott meg mint parlamenti jelölt York grófságban 40,000 fontot (400,000 frt) küldött Franciaország hadisarcának fizetésére.

— A **Szamosujvár történelmére** hirtetett pályázati határidő letelt a nélkül, hogy bár egy pályázó mű is beküldetett volna. E körülménnyel fogva a pályázat határideje 1872. évi december 31-éig meghosszabbított.

— Az **életbiztonság** a vaspályákon se hol sem oly roz, mint Oroszországban. Mig például Angol- és Franciaországban hegyes vidékeken átvonuló vasutakon a mozdonyok je-lentékeny gyorsasága mellett csak 1½ millió utasra, az alatt Oroszországban ugyanezen föl-tételek, de sokkal lassabb menetek mellett már 8 százezer utazóra esik egy halott. S mind a mellett a személy-biztonság az orosz vasuta-kon nem csak nem javul, hanem még ellen-kezőleg évről-évre sokkal rosszabb lesz. Így például 1867. évben minden 42 ezer vasuti utasra esett egy testi sértés, 1868. évben 37 ezerre, 1869. 30 ezerre, és 1870. évben már 25 ezerre jutott egy testi strtés.

— A **pesti egyetemi** vegytani intézetet, mely egyike a legkitünőbbben felszerelt labora-toriumoknak, e hó folytán ünnepélyesen bemu-tatják a közönségnek is, s a rendezendő elő-adásra meghívókat küldenek szét.

— A **közmunka** és közlekedési minis-teriumban — hír szerint — közelébb nevezet-es személyi változások fognak történni.

— A **fegyintézeti** rendtartás, az orszá-gos fegyintézeteknél annyiban megváltoztatott

a mennyiben az igazságügyminister elhatáro-zta, hogy a fegyenczek fűdlésére engedett na-ponkénti félórás sétálás ezentulra egy egész órára emeltessék fel.

— **Orosz hadsereg** Orosz lapok szerint ezentul az orosz törzskari tisztek felváltva bi-zonyos időre a rendes hadseregbe fognak be-osztatni, hogy gyakorlati téren, a századostól kezdve fel a hadosztály-parancsnokig, a csapa-tok helyes vezényletében kiképeztesse, mint ez Ausztria-Magyarországban és Poroszország-ban divlik.

KÖZGAZDASÁG

„Levelek a szőlőlől.”

Ez ezime egy nagybecsű munkának, mely legtekintélyesebb szakembereink egyike, Koriz-mics László tollából pár nappal ez előtt hagyta el a sajtót. Hazai gazdaközönségünk figyelmét s érdekeltségét méltán megérdemlik e levelek, melyekben szerző vonzó modorral írja le a szőlőszed körében tett munkálkodásai célját, sorát és eredményeit. Azon meggyőző-désből indul ki, hogy kitarítás és okszerűséggel hazánkban is lehet a szőlőművelés terén las-sanként jobb állapotokat előállítani, de nézete szerint e jobb állapotok s eredmények csakis úgy fognak bekövetkezni, ha a szőlőművelés és pincekezelés ügyét főleg azon osztály ka-rolja fel, mely állása s értelmiségénél fogva a szükséges javítások megtételére fogékonyabb, mint akár a nagybirtokos, ki birtokai terje-delme mellett kicsinyli a szőlőt, akár pedig a kis termelő, kit mindennapi gondjai s rende-sen alantabb foku értelmisége zárnak el az e téreni úttestőrtől. A munka mint, ezekből lát-szik, főleg az u. n. közép birtokos osztály-nak van szánva.

Korizmics szerint borügyünknek számos egyéb bajai közt egyik lényeges akadály a ab-ban rejlik, hogy a külföldre való rendszeres kivitel hiánya miatt az eladási árakban igazi, azaz a termény jelességének valóban megfelelő különbség ma még nem létezik. Azon összes pangás és télettség, melyet szőlőink s pince-kezelésünkben egészben véve oly sajnosan ta-pasztatlunk, leginkább e körülményre vihető vissza. Termelőink tévkörben mozognak. Foly-ton várják a jó árakat hozó külföldi vevőt; ez pedig nem jön, s nem veszi boraikat, mert csak elvéte tudnak neki igazán tarthatót és jelest, különösen valamivel nagyobb meny-nyiségben szolgáltatni. Így aztán természetes, hogy embereink vonakodnak a költségös szőlő-beli javításoktól, s nevezetesen a tökéletes megifjástól, noha e nélkül igazán jobb áll-po-tokhoz soha nem fognak eljutni. Termelőink tartják a magát túlélt szőlőt, meddig csak le-het, s ha egyik év ősztvör volt, avval vigasz-talják magukat, hogy hiszen majd jobb lesz a jövő És ez így megy évről-évre a nélkül, hogy a várt kővér esztendőök valaha bekövet-keznének. Az egész, a mit szőlőinkben az ipa-rosabb szőlős gazdáknál is láthatunk, holmi aprólékos foltozgatásból áll.

Helyesen mondja szerzőnk, hogy ha sok-ba kerül is a szőlők megifjítása; ha a bor-árak alantiséga s a csekély árkülönbözet, mely a jó s közönséges borok közt ezuttal még fenn-áll,*) nem birhat is valami különösb indító erővel: a termelőknél, kell megtenni mégis az első lépést, s nem szabad bevárniok — mert meglehet, hogy erre nagyon soká kellene vára-kozni —, mig a külföldi vevő jobb áraival cse-lekvésre s vállalkozásra buzdítani eléjük jön.

E teendőnek e feladat megoldásának szük-ségessége az, a mit szerző a mult év alatt szerzett tapasztalatainak alapján huszonnég-y levelén át — melyek elseje 1871. jan. 14. utol-sója decz. 25-ről van keelve — bebizonyíta-ni törekszik. Ismételtén ajánljuk e levelek gyű-jteményét, Korizmics fenn megnevezett munká-ját olvasóink figyelmébe.

Pest, febr. 12-én.

M. A.

A **szamosujvári** piac árai febr. 3-ról alsó auszt mérője. Tisztabuza 5 ft. 50 kr. Rozs 3 ft 60 kr. Elegybuza 4 ft 26 kr. Zab 1 ft 60 kr. Széna köve 1 ft 90 kr. Egy öl fa 36 hüv. hosszú 14 ft — kr. Egy font fagygyugyertya 40 k. Marhahus fontja 18 kr. Konyhaliszt — ft 12 kr. Lencse kupája 20 kr Paszuly kupája 16 kr. Burgonya, mérője 2 fr — kr. Disznózsir fontja 70 kr.

A **gy.-fejevári** piac árai febr 10. 1 auszt. mérő Búza 5 ft 90 kr., elegybúza 4 ft 82 k. rozs 3 ft 90 kr. kukorica — ft — kr. Zab 2 ft 20 kr. pityóka 2 ft 90 kr. Egy mázsa szalonna — ft — kr. Egy icze disznózsir 60 kr. Egy kupa borsó 30 kr., len-cse, iczéje 26kr. paszuly, iczéje 14kr. Egy mázsa kenyérliszt — frt. Egy font marhahus 20. Egy mázsa széna 1 frt 90 kr. Egy öl tüzi-fa kemény 15 ft — kr.

*) Mig ezen árkülönbözet külföldön, p. a Raj-na vidékén s Franciaországban szabály szerint úgy áll, mint egy az öthöz és tízhez, nálunk ezen arány leg-feljebb kétszeres, sőt sokszor még erre sem számítha-tunk biztosan.

A **deézi** piac árai febr. 6. 1 auszt. mérő tisztabuza 5 ft 60 kr. rozs 4 ft — k. elegybuza 4 ft 40 k. zab 1 ft 40 kr. Szé-na 2ft. 40 k. Egy öl fa 36 hüv. hosszú 10 frt — kr. Marhahus fontja 18 kr. Konyhaliszt 12 kr. Borsó mérője 4 ft 16 kr., lencse 20 k. 20 kr. paszuly — ft 20 kr.

Kimentatás		Bevételek		összesen		A magyar keleti vasút üzleti bevételeinek nagyvárd-ko lozsvári vonal, 20 mérföld, és gyulafehérvár- m.-vásár- helyi vonal 15 mérföld.	
Utazók száma	Posta- és katonai utasok	Posta- és katonai utasok	Posta- és katonai utasok	Posta- és katonai utasok	Posta- és katonai utasok	Posta- és katonai utasok	Posta- és katonai utasok
1871	10173	143768	12723 93	1186 95	80313 87	44234 75	53212 72
1872	21995	2329879	20856 77	1713 86	35641 99		

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről.

Febr. 14-én 5% Metalliques 100 fr 62.60 Kamat —. 5%. Nemzeti kölcsön 100 frt. 71.15. 1860. Kölcsön 107. —. Bankrészvény 746. Hitelintézet részvények 348. frt. 353. — London 11 ft. st. 113.35. f. 20 kr. Ezüst 111.75 Cs. kir. arany 5.42% Napoleondor 90.2 — Urbéri kötvények: Magyarországi 80. — Temes: 77.75. Erdélyi 75.50. Horváthországi 82.50.

Felelős szerkesztő **Szász Béla.**

Nyiltér*)

Idegenek névjegyzéke

Biasini szállodájában Kolozsvárt, febr. 12-én

Preve János, Lehérváról. Maurer Béla birtokos, Pestről. Meszel Béla Fehérvárról. Ric-hántz Jozsef, N-Váradról. Holtzer Béla, Tordá-ról. Rozman Mihály, kereskedő, Pestről. Be-nitzki József, kereskedő, Pestről. András János, ügyvéd, Pestről. Kovács Miklós, hivatal-nok pestről. Farkas József, birtokos, Váshelyről. Jancsó Lajos, Pestről. Deák Izák, ke-reskedő, B-Hunyadról. Máthner József, keres-kedelmi ügynök, Bécsből. Gratz György, ügy-véd, B-Hunyadról. Sasvári Károly ügyvéd, K.-Fehérvárról. Szivát Simon, kereskedő, Pest-ről. Ritter Károly, vasúti vállalkozó, Egeresről Hugel Károly, Stánáról. Kovács Sándor, bir-tokos, Deésről. Veress József, birtokos, Ipről Krasznamegyéből. Csörögi András, Egeresről. Vatzig József, Deésről. Orbán József, Tordáról Báro Bornemissza Kálmán, birtokos, Deésről

Fogorvos Perl

Bécsből.

Lakik „Nemzeti Szálloda” 6-ik sz. Szegények-nek 9 és 10 óra közt ingyen.

(Beküldetett.) Fogorvos Máté Bécs-ből jelenleg Kolozsvárt e hó 20-áig „Európa szálloda” 5 és 6 sz. tudtára adja t. cz. pati-enseinek: azoknak a kik 1868 — 69 és 70-ben fogorvosi segélyt plombirozás, vagy mű fogak berakásához igénybe vették, misze-rint műveit **10 évig áll jót** és az eddig előforduló hibákat legszivesebben és **díjta-lanul** helyrehozza. Tisztelettel jelenti tö-vábbá, miszerint szándéka van minden évben egy néhány hetet töltöni Kolozsvárt (az „Eu-ropa Szállodában”) fog és szájorvoslási gya-korlat végett.

Biasini gyorskocsi menetrendje

1872. január 1-től:

Kolozsvárról Szamosujvár Deésre, mindennap reggeli 8 órakor. Deésről Szamosujvár Kolozsvárra, minden nap délutáni 1 órakor. 1 személy ára 30 font szabad podgyással Szamosujvárig 2 frt. 40 kr., Deésig 3 ft. 20 kr — Kolozsvárról Torda és Felvinc-re naponta kétszer reggeli 7 óra és délután 4 órakor egy személy ára Tordáig 2 frt. Felvintzig első és közb első Coupe 4 frt. hátulso coupe 3 frt. 50 kr. 30 font sza-bad podgyással. Felvinczről Torda és Kolozsvárramin-den nap kétszer reggeli 5 óra és délutáni 6 órakor; a Kolozsvár és Felvinc közötti naponta gyors kocsi me-netek mindég a vonatok indulására érkeznek oda, és megérkezésük után jönnek Kolozsvárra.

*) E rovat alatt közölttekért csupán a sajtóható-ság irányában vállal felelősséget a szerk.

Minden tévedés

Triest városához.
Weisswasser szálloda.

Megelőzésére, Weisswasser Ferencz ki-vilákoztatja, hogy „Triest város-szához” ez mzept szállodája Bécsben, Wieden Hauptstrasse A. 14. alatt létezik

AZ UTAZÓ KÖZÖNSÉGNEK

érdekében fekszik megtudni, hogy az utóbbi időben a kocsisok, conductorok sat. bizonyos egyének által, igen egyszerű módon, lekötve, „Triest” szállodát más tájra helyezik. Miatán azonban a naponta növekvő verseny következtében nagyon is érdekeltem van t. vendégeimet den irányban, mint eddig, kielégíteni: ezen-
nel fölívom a figyelmet a fentelbi cím-zet pontos tekintetbe vételére, azon meg-jegyzéssel, hogy a konyha és pincze kiváló gondoskodásom tárgyát képezik.

Franz Weisswasser

„Triest város” szálloda tulajdonosa, Wien, Wieden, Hauptstrasse, Nro 14. Előbb a „Steindl” bérője.

(54) (5-6)

Bécs Wieden.

[57]	[10-10]
Friss vaj fontja	90 kr.
Turó fontja	40 „
Szilva-iz	24 „
Méz egy kupa	80 „
Mák „	32 „
Dió „	16 „
KARVÁZY GYULÁNál	
kaphatók.	

(52) (5-6)

Egger Codein-mell-labdacsai.

A legbiztosabb szer makaeshurttok, köbögések, rekedtség, torokfájdalmak, nátház és mindennemű elnyálkásodások ellen, továbbá:

EGGER-féle giliszta-chocoládé

Giliszta-bajban szenvedő gyermekek részére a legjobb hatású gyógyszer, mely jó íze végett gyermekeknek beadásra igen alkalmas.

Nagy és kis dobozban 50 és 25 kr-ával a mellpattillák, da-rabonként 12 kr-ával a chocoládé kapható **WOLFF J. ur** gyó-gyszertárában Kolozsvárt s a t. cz. közönség nagyobb kényelmére ezen gyárt-mányom Magyar- és Erdélyország minden jelentékenyebb gyógyszer-tárában az ere deti áron

EGGER ADOLF, Pest: Erzsébettér 3 sz.

Legujabban megjelentek

és **Stein János** könyvkereskedésében kapható:

ÖNÜGYVÉD

vagy is gyakorlati útmutatás

mindennemű jogügyletek elintézésére és a közéletben előforduló okiratok s beadványok szerkesztésére

a legujabb törvények alapján,

különös tekintettel a királyi bíróságok szervezetére,

245 iromány-példával felvilágosítva

birák-, ügyvédek-, jegyzők- és felek használatára.

Irta Knorr Alajos, Pest 1872. Ára 2 frt 80 kr.

A római őssalkotmány jogtörténeti jelentőségében tárgyalva.

Irta Sággy Gyula, jogtudor. Ára 1 frt 50 kr.

A BANDITA.

Spanyol regény. Irta id. Dumas Sándor. Két füzet. Ára 1 frt 40 kr.

Föld felett és víz alatt.

Regénykék Jókai Mórtól. Ára 1 frt 40 kr.

ANATOLE.

Regény. Toldy Istvántól. Ára 2 frt.

Wie wird man grau?

Roman in vier Bänden von Moriz Jókai. Preis 4 fl.

Az iránytű, vagy Kereszténység az atheismusban.

Ára 1 frt 20 kr.

1871. XVIII. törvényezik a községek rendezéséről.

Ára 40 kr.

Az új ipar-törvény.

Ára 30 kr.

A magyarországon létező egyházi és közoktatási hatóságok s tanintézetek tiszti név- és czimtára 1871. évre.

A vallás és közoktatási m. k. miniszter megbízásából hivataios adatok alapján szerkesztette Bócsits Gábor. Ára 2 frt 50 kr.

ALPÁRI.

Költői regény hat könyvben. Irta Balogh Zoltán. Kiadja a Kisfaludy társaság. Ára 1 frt 20 kr.

Az új vadász-törvény.

Függelékül: állandó vadász-naptár egy öreg vadásztól. Ára 40 kr.

A köztörvényhatóságok, községek és első folyamodásu bíróságok rendezésére

vonatkozó törvények és k. miniszteri rendeletek gyűjteménye.

Betűrendes tárgymutatóval.

Egybeilleszté Szeniczey Gusztáv. Ára 60 kr.

Gazdasági népoktatás

a hazában s külföldön szerzett tanulmányok szerrint. Irta Molnár Aladár. Ára 60 kr.

A kereskedelmi szakoktatás.

Tekintettel a kereskedelmi tanintézeteknek jelenlegi állapotára s a nálunk létesítendő reformokra.

A m. tud. akadémia által koszoruzott pályamű.

Irta Matlekovits Sándor. Ára 1 frt 20 kr.

Az őszi gyakorlatok és a honvédség.

Irta Éber Nándor. Ára 90 kr.

Honismeret.

Földrajzi és történelmi képek kérdések- és feleletekben.

Néptanodák számára írta **Ujassi Farkas.**

Ára kemény kötésben 40 kr.

Egyházi beszédek.

Irta s elmondta **Filó Lajos** nagy-körösi ref. lelkész.

I. füzet: Ünnepi és alkalmi beszédek.

Ára 1 frt 50 kr.

Panoráma.

Irta **Székelyfi Tiborcz.** Ára 25 kr.

Magyarország függetlenségi harcának története

1848 és 1849-ben. Irta Horváth Mihály. II-dik jutányos kiadás.

Három kötet. 6 frt.

MAGYAR POLGÁR NAGY NAPTÁRA

1872-dik szökő évre.

Szerkeszti **K. PAPP MIKLÓS.**

TARTALOM:

I. Naptárrész 1872-re. II. Szépirodalom, történet, természettudomány és közgazdasági rész. 1. A hon-véd foglyok Szébenben. Költemény Medgyes Lajostól. 2. A kivégzett Török professor fogsági naplója. Közli K. Papp Miklós. 3. Toma, román népballada. Közli Moldován Gergely. 4. Egy hadi ítélet 1849-ben. Koós Ferencztől. 5. Ujabb adatok Lovassy László felségserzési pöréhez. Közli K. Papp Miklós. 6. Tökölönyé zászlója, elbeszélés Lukácsytól. 7. Fehér Anna, népballada, közli Lukácsy. 8. Mirabeau halála Louis Blanc-tól, fordította a száműzöttek lapjából a „L'Homme”-ból Tussai. 9. Széchy Mária levéltárából (1668). Közli Szilágyi Sándor. 10. Egy bál Mátyás királynál. 11. Egy román népvész nap-lója (1849-diki román népfelkelés történetéhez.) Közli K. Papp Miklós. 12. A Kossuth-banquet Washing-tonban (1852). 13. Szent György helyettese Lengbeintől, fordította Szász Béla. 14. Egy léghajós. Elbe-szélés Jókai Mórtól. 15. Bölcsődál, Petrusz Jenőtől. 16. Az ó sáncz szorosa, Orbán Balásztól. 17. Dalok Jankához, Sári Lajostól. 18. Darwin elmélete, Herman Ottótól. 19. A kadicfalvi malom Székely népballada. Közli Szűcs Mihály. 20. A gazdálkodás- és takarékságról, Janet Pál után Sári Lászlóné. 21. Nagypénteken, Indali Gy. 22. Nagy események dióhéjban. 23. Román népdalok. 24. A munkásokról, Sári Lászlótól. 25. Egy 1632-ik évi fali naptár, közli Jakab Elek. Egy igen érdekes esketév 1663-bó, közli P. Szathmári Károly. 27. A hasznosról és a becsületről, Janet Pál után, Sári Lászlóné. 28. A természettudományok száz év előtt. 29. A csendestengeri vasut pálya. 30. A zsidók man-nája. 31. Egy pár szó a komlótermelésről. 32. Szesz finomító gyárak felállításá. 33. A sajtkészítésről. 34. Pár szó a trágyahulladékokról. 35. A méter-mérték és súlyrendszer. 36. Bélyegilletékek. 37. Távirtd. 38. Posta. 39. Vasuti menetrendek. 40. A Királyhágón inneni vásárok. 41. Teljes tiszti czimtar a legujabb hivatalos adatok nyomán. 42. Hirdetések.

Tiszti czimtárral 1 frt 30 kr.

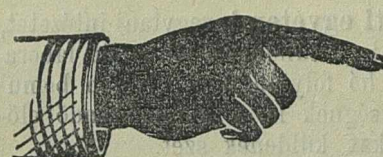
Czimtar nélkül 1 frt.

Erdélyi képes nagyobb naptár

1872-dik évre.

Tiszti czimtárral s érdekes tartalommal.

Ára 50 kr.

Irodai fali naptár

katholikus és protestáns, görög-orsz és izraelita naptárral, bélyegilleték-táblákkal, a kolozsvári levélpota indulása s érkezése, távirtd, kamat-számítás és árendát mutató táblákkal.

Különös tekintettel hivatali használatra.

Ára 30 kr. postán küldve 35 kr.

Nyomatott az ev. ref. fótanoda betűivel kiadó-tulajdonos Stein Jánosnál.